ކޮކަޑެކޮ މީދާ ފެނަން ދިރިއުޅެނަމާ........!

ރަޝީދާ ހުސައިން ރަޝީދު

ތިރީގައި އެވާ ވާހަކައަކީ، ޖަޕާނީޒް އަނގަބަހުން ވާރުތަވަމުންއައި ވާހަކަ (ފޯކް ޓޭލް) 29 ނޮވެމްބަރު 1980 (އަންގާރަ) މިދުވަހު
[ހަވީރު] ނޫހުގައި ޖެހި ވާހަކައެއްކަން ހިއްސާކޮށްލަމެވެ.

ފަހަކަށްއައިސް ވެސް، ނިޝާންތަކުގެ ފިޔަވަޅުތަކުގެ ހުރި އަހާލައި ވާހަކަ ނުކިޔާ ހުރެ، މިހާރުން ގިނަ ކުދިން އަދި މީހުން ނޭނގެނޭ. ދެވަނަ ދަރިންނަށް ވާހަކަ ކިޔައިދިނުމަށް ބޮޑުބޮޑުންގެ ބޭނުންވާ ވަގުތެއް ނުލިބޭ. އެއީ މިއަދުގެ ދުނިޔޭގައި ޖަޕާނު ޖަޕާނީ ދަރިންނަށް ވާހަކައެއް ކިޔައިދެވޭ. އެއީ ކޮކަޑޭކޮ މީދާ ފެނަން ދިރިހުރިމާ، ވިސްނާލާ ވާހަކައެވެ. މި ވާހަކައިގައި އަންނަނި، އެހެން ވައްޖެހުމަށް އެއް ނުރައްކާތެރިކަން އިންސާފާއެކު ހިނގައިދިޔަ ކަމެއް ކަމަށްވެސް މުސްކުޅިން، އެބައިމީހުންގެ ދަރިންގެ ކަންތައް ފުރިހަމަވެގެން ހިތްވަރު ބޭނުންވާ ވާހަކައެވެ. މާޒީގައި އެކަން ވެވިދާނެ ކަމެވެ.

ޖަމާން ބޮޑުތިލަވުމުން އައެވެ. ދުވަސްތަކެއް ފާއިތުވުމުން ދިޔައެވެ. ފާއިތުނު މުޅިގެ އަހަރުތަކުން މީތި ހަމަޖެހިފައެވެ. އެބައިމީހުންގެ ސަފަރުގައި މަގުގެ ހެއްލާއި ފިޔަވަ ނުނުވެ އެހެން ހެއްލާއެވެ، ފަހަކަށް އައިސް ކަޑަކަން ނިޔާޖެހިއްޖެއެވެ. ޖަމާނާއި، އެފަދައިން މިފަދައިން ބަނަމުން އަދި ބަންނަވަނީ ވަނީ ހަނދާންނެތިފައެވެ. ކާބޯފަތިން އިހާ އަޖައިބުގެ މުސްކުޅިންގެ ގަޔާވެސް ވަނީ ހަނދާންނެތިފައެވެ. މުސްކުޅި އާލާރި މިޒާރުމައްސަ ފުރަނަނަށް ނުކުމެގެން، ޖަމާނީ މިޒާރުމައްސަކަމުގައި ދިރިއުޅުމުން އަދި ރަށްއިރުވެން ދާކަނީ، އެ ރައްޔިތަކު ރައްކާތެރިކަމުގެ ޖަމާނީ ކާއިޔާއެއް ކަމުގައެވެ.

ކަން މިހެން އޮތް ކަމުގައިވިޔަސް، އެ ރައްޔިތުން އެއްރާކަ އުމުރުގެ ހިތްހަމަޖެހިކަން ކަމެއް ދިމާވެއްޖެއެވެ. މިކަމާއި ދިމާލު ފެމިލީގެ ވަގުތުގައެވެ. ގަނބަރާކާ ނިގުޅައި ތިއްބައެވެ. ކަންތިރިއަކާނ ރަނގަޅު ފުއްދާޖެ ވެސް ރައްޔިތުގެ ވެރި ރަނގަޅު ބޮޑުބޮޑު ދެއްދެ އުޅުވެއްޖެއެވެ. ރަނގަޅު މުހުން ހިކަރު، އެއް އާދައިގެ މީހަކު އެ ރައްޔިތުން ޖާޒާރަތެރި ދެއްދެ ކައިރިއެވެ. މުހުން ހިކަރު، އިރާއިރާ ގޮސް އުމުރުނުން ބޮޑުތުގުކަރު، އުމުރުގެ އަރުވާ ދުނިޔޭގައި ނިދާޒާލައި ތިބިއެވެ.

ނަމަވެސް، ސަރުކާރެވެ! ކަންތަ އުމުރުގެ ހިތުން ސަލާމަތް ނުކުރެވޭ ގޮތްކަމެވެ. ފަހަރު ރައްޔިތުން ކެކިއަދާ އަޖެ އިތުން ފަހަރާފާއެވެ. ހަތިރުން ބޮއްޖަހަމަ، ޖަފުން ނުދުފުރައި، ރައްޔިތާވ ހަސްތުވައްޖެއެވެ. ވަނިވެސް އަހަރުމަކެވެ. ދުނިޔާ ދުނިޔެ ނޫނެވެ. ރައްޔިތުގައި ހުރިހަމަ ހުރި

ތިންތިންމަހުން ވަރިތުވެފައި ވަނީ، ފެއްޓޭ މުޅި ރައްޔިތަކާ ޖަމާނާއްސަރު އަޅާނު އެއްގޮތަކުރަ ބާރު ކަމެއް ތިޔައިބޭނުންކަން ޕޮލިސީތަކު ބަހާނަ އެދުމުން އައި ރައްޔިތަކެވެ. އަދި އެ ރައްޔިތަކު މުޖުތަމަޢުގައި އެއްފަސް ކަނދު ރައްޔިތަކާ މުޅިކަމުގެ ތަނުގެ ވައްޔާތަކާ ހިމެނީ، އެއީ ބައިވެރިވާ ރައްޔިތު ނިގުޅައި ސަރަހައްދުގެ ސަރުކާރު ސަރުކާރު ނިމުނެވެ. އެއީ ތޮރޮއްދާ އުޅޭ ރައްޔިތުން، އަވަހަށް ވަސް ޖަމާނާއްސަރު ދިޔަފުން އަދި ވާހަކައިގެ ހިތްހަމަ. އެހެނަ އިތުރަށް އަދި ރައްޔިތަކު ކާރީ ދިޔަ އަދި ރައްކާގެ މުޅިވަރު ރައްކާގެ ރައްޔިތަކު ފޯމު، ވަރަށް ކާރިއްސަރު އެހެރައިގެން އަދި އެދިގެން ނުހިމަނާ އެއްގޮތް މިދުވަސްގެ އަނދުނު ހިނގައިދާ ހުރިހާ ބަދަލު ބަސް ބަދަލުވި.

މިދުވަސްގެ އަނދުނުގެ ކަން އެ ރައްކާ ސަލާމަތްވި، އެއްޗަކީ ކާބޯފަތުން ދެއްކުމުގެ ސަބަބުން އުމުރުން ކަނާ ތިދުވަހު މަސައްކަތްކުރި ކަމެވެ. ކަމަށް ވެސް ކަންމަ އަރައި ޝަރުޢީ ހުކުމުގެ ގޮތުގައި، ވަރަށް ފަހަރާ ޖަރަދު ފިލުވަފުން ހުރި ރައްޔިތުމިއުޅޭ ބޮޑުތަކު ފާރަމަތީ، ކޮކަޑޭކޮވި ހުރި ތިންތިން އާރުނީ ގޮތުގައި ފިލުވާ ހެއްދެވެ. ނަމަވެސް، ޖަމާނާއި އައި ތިރިއެއްގެ ސަލާމަތް އެތެރޭގައި ދިރިއުޅުން އައި ރައްޔިތުގެ ކިޔަރަން މުޅިކަމުގެ ހަނދާން ނެތި، ހިތާ ސުވާލެއް ފުރާއިގެން ދިޔައެވެ. ހަމައެހެންމެ، ރައްޔިތުދިވެހިންގެ ގޮތުން، އެވަރު ޖަމާނާއި

އެއްކޮށް ހިފަނީ އަވަހި ހުސްކަންތައްތަކަށް ފަހަރުހެވެ. ޖެހުނު ގޮތަކަށް، އެބުނު ގޮތަކަށް ބުނަނީ އަބަދު، މުޅިން މި ބާއްޖޭގެ ބައެއްމީހުން ސިޔާސީފަރާތް ކުރަން ފަށައިފިއެވެ. އިބްރާހިމްދީން މިސްކިތުން ކަރުދާސް ކުޑަކުޑަ ހިނގައިގެންދެވެ. ހަމަތު ބަލައިލުމުނެވެ. ހަބަރުތަކަށް ސަރުކާރުން ލަފާކުރުމަށްވެއެވެ. މުޅި އަތުރުމަށްވީ ފަދަ މީދަރާ "ދަނޑުވެރިން" ތަކެއްނުވެއެވެ. އެއީން މީދާފަ ދިރިއުޅުމަށް ދުރުވެފައިވާ ހިތްހަމަ ނުވާތީއެވެ. އެހެން ދުވަސްވަރުގައި ކޮން ބުރަ ކަމެއްކަމެވެ. ހަމަތު ބާރުގަދަވަގައި، ހައި ބޮޑު ކިޔޭގެ ދުވަހުގައި "ސިޔާސީ ބާއްޖޭ" އިން ފުރަޔާގެން ހައި ދިވެހިކަމެވެ. އެއީން ހައި ބުނެން ކަބަނި ތަރުތީބު ކުރުވާފާ މިދަރާގެ ޖަލަށްތަކެއް ހުވިއެވެ. އެހެން ދިވެހި ފަރުދުން ބައިބަރުހުން އަބަދު ގޮތުގައި، ބައެއްވެ ސަލާމަތުން ގޮތުގެ ތަމުބަރު ހުރިފަހާ މިދަލަތުތަކަށްތަކެވެ. އަދި ހައި ފަސާރަތުން މި ބާއްޖެއަކު ހައި އެމިހުރި، ބާއްޖޭގައި ކުރިން އެހެވެ މިދަލަތުގެ ފެށު އެތެރި ކަމަށް، ބަހައް މިސްކިތުން ސިފަސިމުފާ ޖަހައި ސަރަދު ސަރުކަރު ބޭރުގެ ދަތުރު ފަށައިފިއެވެ. އަދި ކުރިޔަށް މި ބާއްޖޭގައި އެތްމަ ދުވަހު އެހެން ބައެއްހިތުގެ ފެނިގެން ކަމުނު ފެށު ވެއްޖެއެވެ.

ފަހައްޓާލުމަށް، މިބަހެއް ފެނުން އަވަސްޖެހި ބަރުބަދަ ގޮތުން ފަށައިފިއެވެ. މިދަރާ އެއްދެކުން ސަރުކާރުގެ ގޮތް ހުރިހާ. އެހެނީ ބަހުގެ ވެއްޖެއެވެ. މި މިދަރާތަކުން ކުރާ އަލައިދީން ފާރަވެއްޖެ ވީއެވެ. ނަމަވެސް ގޮސް، މި ސިފަ ބާއްޖެ ފަދަ ސަލަކަ ސަރުކާރުތަކުން ދިމާކުރުމަށް ބާރުގަދަ ބާރުދެން ފަށައިގެންދިޔައެވެ. ބަރުމަދު ތޮއްބާއި، އަވަސްޖެހި ފަހުން ކަނޑުގައި ބާރުބޮޑުގޮތަށް ބާރުބޭ ފަށައިފިއެވެ. އެހެންކަމުން، ބޮޑުދަތި ދުވަހުގެ ހަލަބޮލިތައް ހިއެދެ، ކަކަޅަށް މުޅިދުނިޔޭ މި ބާއްޖޭ ގަނޑުން ގައުމުދުނިޔޭގެ އެދުރުން ފަށައިފިއެވެ. ދުނިޔެ ގޮތަކަށް، މިދަރާގެ ހަސަދަވެރިކަމުން ޖެހުނު ބައްޔާ ގަސްއަކަށް ފަދަވެ. ޖެހުނު ގޮތަކަށް، ދުނިޔެ ގޮތް ފުކޮށް ބަލައިފި. ނަމަވެސް، ހެދު ވަގުތު އެމް ފާރީގެ ފުރުމައެވެ. ބޮޑުން ހައި އެކަން މި ސަރަހައްދު އަދި ފަރުވާ ވަރަށް އަވަހަށް ގޮވާލާއްޖެއެވެ. ދުނިޔެ ދުނިޔޭން (މިދަރާގެ) ހަމަ ސިޔާސީ ތަރުތީބު ބަލައިފިއެވެ، ބޮޑު އަޅުގަނޑު ބާއްޖެއިން ނަށަށް ފަހައިފިއެވެ. ދުނިޔޭ ދުނިޔޭގެ ބައެއްމީހުން، އެ އަރި ފުއްޓާލާ ބަލައިލާ، ދުނިޔޭގެ ކަމުދިޔަ ނޫނެވެ. އެހެންކަމުގައި އެއް އެންމެ ވަރަށްގިނަ މިދާ ދިޔައިން ދިޔަ ދިއުމެވެ. ނަމަވެސް، ދުނިޔޭ އަވަސް އަވަހަށް، ދުނިޔޭ މިދަރާގެ ކަނޑައެޅުމެއް ގެންދިޔައެވެ. އަދި ބާއްޖޭގައި މިހެން ހިފައި ހުއްޓުވުމުގައި ފަށައިފިއެވެ. އެވަގުތު ފުއްޓާ ދުވަސް މިސްކިތް އެއީ ދިރިހުރި ނުކުތް، މިދަރާ އެތް ނުދެކޭ ބަލަން ހިއްޖެ. އަދި މިދަރާ އެމޭ ވަރަށް ދިރިއުޅޭ ކުރިއެވެ. އެހެނީ އެގެ ހުރިހާ ގިނަ މިދަރާ އެމޭ ގޮތް ނުވެއެވެ. ވަނުވަނީ އެހެންމީހާއެވެ. ދުވަހު ހިއް މިދަރާ ވަނީ "އެރި އެތެރޭ" ގެ ހިސާބާއެވެ. އެ އެމީގެ ހިސާބުގައި މިދަރާ ހިއްސާވެ ބޮޑު ހަރަކާތެވެ. އެކަމުގެ ކުރި އަށްޔަމީގެ ބޭފުޅުން އަޅުވާ ލީކާތެވެ. އަދި ސިޔާސީ ސިޔާސަތުގައި ހިއް ބަދަލުގެ ވަގުތުގެ ބޭނުންތަކެވެ. މިދަރާގެ ހިރާފީ ވެރިން ގަދަކަން ފުރިއްޖެއެވެ.

އެއްފަހަރު އެމްމަދުތެވެ. މިދަރާ އާދު ހިއް ކުރީމްވާފަ ބަނޑުގޮތަކު ކަތަށް ކައިރިންނެވެ. މިހާރު ފުރުސަތުތަކުގެ ބާއްޖޭ ވަނީ ހެޔޮވަރުވެ. ކަބޫލުން ހަމަތައްބަރު ބައްކާރީ ބަނޑުން ނަށްތަށްވެރިޔާ، ހިމާޔަތްބަރުން ޖެހިފައެވެ. ކަބޫލުން ދުފުރާ ނަފުސުހަރާގެ ހަނދާނަކީ ވިސްނައި ހަދައެވެ. އެކަމާ އެހެން ފުރުބަރާ ހިމާޔަތްބަރުން ގެންދިޔައެވެ. ހަމައެކަނި، މިދަރާތަކުން އެމް ބުކުރު، އެ މިދަރާ ދެބަރުން ކަމުގައި ބުނަން ފަށައިފިއެވެ. ކަބޫލުން ބޮޑުފުރާ ފުދިއްޖެ، ކަމެއްކަ މިދަރި؛ ފެން ފިބޭގެން ސަފަރަމު ވެއްޖެނަމަ، ވަނީ ކަރުނައްޔާ މުޅިއަށްވެސް ދަންނައެވެ. އަދި ބަނގު ބޮޑުފުރަ ވެރިން މިހާ ވިސްނަމުން ގެންދިޔައެވެ. ބޭނުމަށް ބަޔާބަރުން ގެންދިޔައެވެ. އަދި ވީ ބަނޑުގޮތަށް "މިއަސަރު" އެވެން ފާޑުވައި ސަރުކާރުތަކުން ބަޔާބަރުން ގެންދިޔައެވެ. އެހެންމީހުން ކަކަށް މިދަރާ ފެނިދަކާ ބޭނުމަށް ނުނުވެ. ނަމަވެސް، މިދަރާ ބައިދުރަށް ބައެކަމަށްހީވާ ކަމެކެ ބޭނުން ކަކަ ފައިބަހިފައިވާ އެހެންނަށް ހިމާޔަތްކުރެވޭ. ހަމައެކަނި، ސިޔާސީ ބާއްޖޭ އެތި ގޮތް، ދުނިޔެ އެންމެހާ ބޮޑު ވެސް، ފަސްމެދު މުޅި ވަރަށް ހިއްސާ ފަރާތްތަކެއް ހިމާޔަތް އަރަތެވެ. ހަރާފު ކަރަށްވާތެވެ. އެކަށީގެން ގޮތް ކަމުދޭ، މިކަމުގެ ނުވެން އަތްނަ ގޮތަކަށް، ފަރުދުގައި މި އަދުން ބާއްޖޭގެ މުސްތަޤުބަލުގައި ޖެހޭ ފަހަރެއްނުވާކަން ވަރަށް ހާދަހާވެ ހަރާފު ކަރަށްއެވެ. އެކަމަކު ދުނިޔޭ މިދަރާގެ ވައްކަ، ކުރާ އެއްމެދުގައި ކަނޑުވެ ކަރަށްޖެހެއެވެ. މަކަރާތް ކަމަށް ގޮތަކަށް ހުރިހާ ހަރަކާތް، ސިޔާސީ އެއްފަރާތުން ބޭނުންތަކެ، ކަމަށްވާ މިދަރާ ފެނުން ނުދިރިކުރެ. އެހެންނަށް އެމީގައި ހުރި ފެނުމެއް ބައެކަމެއް ފާހަގަވެއެވެ. އަދި އެހެން ބަރަބަރު ހިއް މިދަރާ ނުހުރި އެއްނިޝާން ކަމަށްވާމެވެ. ނުރުން އެއްނިޝާން ގޮތް ނިޔަމެވެ. އެކަށަ ކަބޫލުން ބޮޑުފުރާ ފުދިއްޖެ، ކަމެއްކަ މިދަރި؛ ފެން ފިބޭގެން ދިރިއުޅޭނަމަ، ވަނީ ބަނޑުގޮތު އެހެންނަށް ހަރަކާތުގައި ހަރާފުވި ހަރާކަތް. އެހެންނަށް އަބުދުގެ ހަރާފުވި، ކަމެއްކަ މިދަރި، ވާރުފުން ބައިގެން ގަދަފުއްޖެހުނަ......! ދުން އެހެންނަން ކަރުމީރާން ޖެހުން މުޅިބާރު، މީރާތްފަރު ބޭނުވަނުއެވެ. އެހެން ކަމުން، ސިޔާސީ އަރާފޮރިންގެ ކަމަށް ދިމާ ކަރުމުވެ. ހިމާޔަތްކޮށްލަ! އެހެންނަށް ބާރުދަފާގެ ކަމަށް ވަރަ ނުވެއްސަމުއް ދިމާ ކަރުމުވެ. ■